

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 40. ANULU XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a oiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiiu, in 23 Maiu (4 Iuniu) 1865.

Insertele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dupa unu telegramu alu „Herm. Ztg etc.“ dto 1 Iuniu c. n. Gazet'a oficiosa „Wiener Ztg.“ din 31 Maiu aduce unu rescriptu imperatescu dto 24 Maiu, care pentru cea mai de aprópe dieta croata incuviintieza ordinea electiva din 1861, cu acea decisiune espressiva, ca dintr'acést'a nu vinu a se deduce pentru venitoriu nici unu felu de concheiári, ce aru restringe drepturile corónei.

Altu rescriptu imperatescu conchiam a diet'a croata pe 17 Iuliu la Zagrabi'a. Representantii granitiei militare, ce se voru conchiamá, voru luá parte numai la desbaterea cestiuniloru, cari privescu la dreptulu de statu.

Caletori'a Imperatului la Ungari'a.

Jurnalistic'a austriaca este preocupata astadi de caletori'a, ce Maiestatea Sea Imperatulu are de cugetu a o face pe la inceputulu lui Iuniu la Ungari'a, spre a participá la alergaturile de cai indatinate la Pest'a de aristocratia ungara. Magiarii, cari totdeun'a iubescu a deosebí persón'a domnitoriului de principiile domnitóre in politic'a interna, se pare ca ascépta munti de auru dela acést'a caletoria, crediendu, ca regele Ungariei, aflandu-se in sinulu poporului magiaru si avendu ocaziune a cunosce din intuitiune propria pásurile lui, se va slobodi la concessiuni in favórea legiloru din 1848, la concessiuni, cari sa ajute a se complaná in fine dupa patru ani de lupte sterpe si pagubitóre dissentiunile intre Ungari'a si imperiulu austriacu intr'unu modu órecum triumfatoriu pentru Ungari'a. Dinariele mai moderate in sa, cari si ele canta la acést'a calatoria cá la o afacere vesela si plina de sperantia, dar totusi fára sanguinitatea magiara, temperéza acele aspiratiuni pripte, aducendu aminte Magiariloru, ca regele Ungariei nu este numai rege alu Ungariei, ci si imperatu alu Austriei, si cá atare insusi a datu actele de constitutiune din 20 Octobre 1860 si din 26 Februaru 1861, care nu le va vatemá in favórea nimenui, si ca intr'unu statu constitutiunali concessiunile ducu unu rolú fórte subordinatu. In statulu constitutiunali adeca poterea principala, darea legiloru (legislatiunea), este impartita intre domnitoru si poporu, adeca reprezentantii cei alesi ai poporului, astfelu, incátu nici unulu nici altulu din acesti doi factori singuru numai, asiá dicendu de capulu seu, nu póte face concessiuni, de órece poterea este impartita in doué máni. Dar fiindca acést'a reprezentantia a poporului, adeca diet'a tieriei, pe tempulu presintiei Maiestatei Sele nu este adunata, si astfelu dar lipsesce chiaru si factorulu acel'a unulu, cáru'a din partea celuialtu s'aru poté face concessiuni: pentru aceea ele spunu apoi Magiariloru, ca la concessiuni in intielesulu loru specifico-magiaru nici sa cugete. Fiinti'a de fatia a monarhului in mijloculu poporului ungaru, in capital'a tieriei, póte sa contribuie moralicesce la apropiári in idei si la complanarea multoru contraste; dar mai departe activitatea Imperatului nu se va estinde. Ba chiaru si jurnale germane, care-si dau multu aerulu de a fi „liberale“ mai cu séma fatia cu Ungari'a, sustinu cu taria tocmai aceea, ce Ungurii magiari numescu punte si conditiune de mpaciuire, si aici numerámu nainte de tóte parlamentulu centralu austriacu, care Magiarii nu voru sa-lu concéda odata cu capulu, dupace chiaru si Deák si partid'a, ce stá la spatele lui, se nvoiesce numai la deputatiuni, cari sa se compuna „din casu in casu“ din dietele tieriloru de dincolo si de dincóce de Lait'a, si cari sa delibere asup'a afaceriloru comune ale imperatiei. De unde vedemu, ca tocmai intr'unulu din punctele principale ale constitutiunei nóstre nu s'a facutu pán'acum nici unu pasu mai insemnatu de apropiare intre imperiu si Ungari'a.

Dar chiaru si la casulu celu mai favoritoriu, candu adeca Maiestatea Sea din plenitudinea poterei Sele aru properá (grabi) deslegarea causei ungare pendinte prin óre cari concessiuni, Ungurenii voru face bine, déca nu-si voru uitá, ca concessiuni dintr'o parte pretindu concessiuni si de cealalta

parte; déca nu-si voru uitá, ca de siguru imperiulu n'are mai mare lipsa de Ungari'a, decâtu Ungari'a de imperiu.

Sabiiu. Dupacum aude „Herm. Ztg.“ de aici, oficialiloru guberniali li s'au asemnatu despagubire pentru mobile, — semnu, ca au de a remané pe mai multu tempu in Sabiiu.— Din mai multe párti se scrie despre focuri infricosiate, puse in adinsu (taciunarii). Unu esemplu din cele mai triste sa fia foculu, ce se puse la gimnasiulu reformatu din Orastia, care, dupa o corespundintia a acestui diuaru, erupse tocmai in momentele, candu la ospetiulu festivitáti de inaugurare curgeau toastele pentru fericit'a ájungerela scopu. Pe podulu zidirei sa se fia aflatu ascunsu dupa unu urloiu unu june románu cá de 18 ani, a cáruí sfarticare in bucáti o-aru fi potutu impedeá numai gendarmii. (Déca e adeveratu, atunci e paguba, ca au intrevenitu gendarmii; cáci, dupa noi, taciunarii a este un'a din cele mai afurisite si damnabile crime, ce le póte sevarsi o inima corupta omenéseca.)

Brasiovu 18/30 Maiu 1865. In nr. 36 alu „Telegrafulu Románu“ cu datulu Brasiovu 1/13 Maiu 1865 se publicá unu articulu atingatoriu de portiunea canonica la Parochii de religiunea gr. or. de aici, ca tandem aliquando (dupa d. corespundinte) veni la esecutiune.— Ne mirámu de d. corespundinte, ca ese in publicu cu sciri neintemeiate, audite cine seie dela cine, fára cá sa se informeze bine despre adeverulu lucrului. D. corespundinte sa afle cum stá cu portiunea canonica dela noi si sa fia liniscitu, ca biseric'a Sántului Nicolau n'a priimitu si nici va priimi sub nume de materia, cu eschiderea celorlalte biserici de religiunea gr. orient. de aici, acele 15 holde, cu cari ne imbiia comun'a cá cu o portiune canonica, ear de celelalte biserici sa véda cine va vedé, cum i place Dni coresp. a se esprimá.

DD. Protopopi si Parochi ai respectivei biserici a Sántului Nicolau refusara in an. 1862 de a priimi acele 15 holde, atátu pentruca de o parte, fiindu 3 Parochi la numit'a biserica, ele nu corespundu cuantitativu (avendu comun'a pamenturi de ajunsu, dupa-cum s'a facutu aretare la locurile competente); ear cualitativu si mai putinu, dupace comun'a facu schimbu cu cele mai bune holde, priimindu in locu-le altele mai slabe — cáci de ce sa deá preotiloru nostri si in acestu putinu ce-va bunu!—cátu si pentruca de alta parte biserici matere suntu si celelalte, déca comun'a voiesce a cunosce de materia numai pre biseric'a Sántului Nicolau.— In an. 1864 refusa reprezentantia bisericei S. Nicolau de a priimi acele 15 holde totu din motivele de mai susu, cu tóte ca Magistratulu locale fu póte de idea, ca adressandu-se cátra acést'a din urma, va succede mai usioru, decâtu cu DD. Protopopi si Parochi, de a face cu 15 holde destulu decisiuniloru mai inalte in privinti'a portiunei canonice.— In Martiu 1865 alegendu-se d. curatoru I. A. Navrea din mijloculu subserisei representatiuni pentru infatisiare la comisiunea insarcinata cu caus'a portiunei canonice, acést'a repetindu din nou dechiaratiunile facute de DD. Protopopi in 1862 si de reprezentantia in 1864., s'a exprimat intr'acolo, ca déca pe bas'a dechiaratiuniloru mai susu amintite se invoiesce on. Comuna si Incl. Magistratu a dotá pre toti Parochii nostri din Brasiovu si a incepe cu dotarea dela biseric'a S. Nicolau; atunci in instrumentulu de transpuzetiune (Widmungs-Urkunde), care lu aretà, si anume la punctu 2. in locu de: „Diese Grundstücke“ (11. Joch Acker, 4 Joch Wiesen) bilden die canonische Portion zur besseren Dotirung des jeweiligen an der genannten Mutter-Eclesie angestellten Pfarrers etc. sa se dica: „Diese Grundstücke bilden einstweilen einen Theil der gebührenden canonischen Portion zur besseren Dotirung der jeweiligen an der genannten S. Nicolaus-Kirche angestellten Pfarrer etc.— Propunerea acést'a nu se priimi si prin urmáre biseric'a Sántului Nicolau pana acum'a e

otu fără portiune canonică convenită.— Acesta e adevărul cu portiunea canonică, Dle Corespundinte. *)

Representanții bisericii S. Nicolau din preurbulul Brasiovului.

Din Belgradu se scrie, ca în 16/28 Maiu se sevarsă cu frumoase ceremonii instalarea noului Episcopu romano-catolic; Escellentiei Sele Michailu de Fogarasu. Intre numerosi oșpeti din apropiere și departare se observara cu distincțiune Sereinitatea Sea Orincipele Montenuovo, comandantel generalu alu militiei transilvane, d. Gustavu Groisz, vice-presedintele Guvernului transilvanu s. a. După pompozele ceremonii bisericesci urmă unu banchetu stralucitu, la care Escellentia Sea noulu Episcopu deschise toastele inchinandu pentru sanatatea Papei Pius IX și a Maiestatei Sele Imperatului Franciscu Iosifu I. Cea mai mare surprindere o făcu toastulu principelui Montenuovo pentru sanatatea noului Episcopu, ținutu în limb'a latina. Intre tostele celorlalte— veni și unulu remanescu, rostitu din partea unui membru alu deputatiunei capitulului metropolitanu din Blasiu. —

În Ungari'a se ascépta în curendu unu actu de mare însemnatate, și acest'a e denumirea a n'ouespre diece comitii supremi, ale căroru locuri suntu vaeante. Denumirea se pare a fi unu felu de preventiv din partea regimului, de ôre ce comitii supremi că atari suntu membrii au casei magnatiloru, și asiâ regimulu printr'ensii va sa și întarésca partid'a sea în dieta.

Din Galiti'a se scrie „Pressei“ din Vienn'a într'o cauza confesionala, carea merita a fi înregistrata. Pân'acum, dice corespundinti'a acest'a, eră unu ce îndatinatu, că fiii celoru două biserici catolice sa cerceteze bisericile loru reciprôce, sa se boteze la preotii ori de ritulu cest'a, ori de celalaltu. Acum insa, după contrastulu între Polonii romano-catolici și Rutenii greco-catolici devine totu mai marcatu, și Rutenii au observatu, ca preotii romano-catolici facu propoganda asupr'a creștiniloru greco-catolici, au începutu, mai cu sêma prin stăruințele Metropolitanului Litwinowicz, a se plânge la scaunulu papalu asupr'a acestoru încercări, și Curi'a papala, că sa împedece o desbinare ulterioară a bisericii catolice, ordină în 4 Dec. a. tr., ca de aici înainte în Galiti'a și Bucovin'a fiacare parochianu sa se țină de ritulu acel'a, în care este botezatu. Generatiunei de acum insa se pune terminulu de 6 luni, în care sa se înfățișeze naintea parochului cu două marturii și sa declare, de care ritu va sa se țină. Terminulu acest'a expira cu 4 Iuniu, și de atunci încolo au sa înceteze trecerile libere dela unu ritu catolicu la altulu.

Varietăți și noutăți de di.

(Dar generos u.) Em. Sea Archiepiscopulu gr. cat. alu Strigoniului, primatele Ungariei, a donatu pentru fondarea stabila a unui gimnasiu mare în Tirnavi'a 200,000 f., cari i-a depusu în mânil capitolului seu spre pastrare. Cu jertf'a acest'a, adusa educatiunei tinerimei din patria, dice „Hirnök“, numai jertfele unui Pázmány și Szechény se mai potu asemenă. —

(Scire personala.) Escellentia Sea, domnulu presedinte alu tribunalului supremu transilvanu Ladislau Vasiliu Popp după o scire a „Gaz. Tr.“ a depusu în 8 Maiu a. c. în mânil Maiestatei Sale juramentulu de serviciu. —

Deputatiunea alésa din partea Asociatiunei agricole, pentru de a invită pre Maiestatea Sea Imperatulu la alergaturile de cai din Pest'a, consiste din urmatorii membri alesi: Conte Cziráky, Pavelu Somssich, Conte Edmundu Zichy, Conte Pavelu Pálffy, Robertu Czilchert, Iosifu Uermény, Albertu Wodianer, Baronulu Pavelu Senyey, Septemviru Sárközy, Consiliaru de economia Peterdy.

(Iubire creștinésca). Din Ierusalimu se scrie, ca serbatórea Pasciloru s'a serbatu la S. mormentu alu Domnului după modulu îndatinatu și în anulu acest'a: adeca cu certe și cu batăi între Armeni și Greci, dreptcredinciosi și nedreptcredinciosi, și caintre partidele creștine încalierate a trebuitu sa faca pace bastonulu politiei turcesci. „Intru acest'a ve voru cunósce pre noi ómenii, ca sunteti invetiaceii mei etc.!“

Bugetulu nostru militaru pe anulu 1866 l'a finitu Dr. Giskr'a, la predatu tipariului și pôte-ca 'n cele mai de aprópe dile se va 'ncepe desbaterea comitetului respectivu asupr'a lui. Noi vomu estrage din acestu operatu numai atât'a, ca recerinti'a prestetotu s'a computatú în 100,138,566 fl., acoperirea 9,066,225 fl., astfelu încátu vinu a se dá din partea statului 91,072,63 fl. Fatia cu bugetulu militaru de l'pe

*) Ne bucurâmu de acest'a rectificare. ear caus'a esirei în publicu din partea d. Coresp. noi suntemu siguri ca n'a fostu alt'a decâtu înaintarea binelui comunu.

an. 1865 în an. 1866 se vede imputinarea speselor cu 5,628,906 fl. Va sa dica: mergemu spre bine! —

(Maialu.) Din Satulungu (Sacele) ni se scrie, ca 'n 13 Maiu c. v. tinerimea scólei normale de acolo cu invetiatorii, preotii, și parintii prunci loru împreuna a serbatu maialulu scolaru cu vioiciune deosebita. Totdeodata ni se tramite și unu discursu rostitu de unu inv., care insa nu ne iérta spatiulu a-lu reproduce, dar anevoie l'amu reproduce chiaru și candu amu avé spatiu de ajunsu, pentruca suntemu de parere, ca la o serbatóre scolastica n'are locu „politic'a înalt'a“, carea a devenitu unu felu de bóla la noi, încátu nu suntemu în stare a scrie și a vorbi diece cuvinte fără de a ne perde prin politica. —

(Un nou Samaritanu.) Un'a din cele mai pompoze immormentări din Viln'a fu de curendu immormentarea unui Evreu cersitoriu, anume Caftan, care în decurgere de 30 ani în cele mai ticalóse sdrentie, cu unu toiagu într'o mâna și co lacritia în cealalta umblase prin cetate din casa 'n casa, strigandu cu glas mare: Aduceti-ve aminte de seraci, de veduve și de orfani! În restempulu acest'a Caftanu adunase vr'o 90,000 ruble, cari i impartise fără de a reservá pentru sine unu cruceriu, totdeun'a între cei mai lipsiti, dandu prunciloru seraci cărți de scóla și îmbracaminte, bolnaviloru ajutoriu și mangaiere, calatoriloru banisiori de drumu etc. Cele de lipsa pentru sustinerea sea propria și le castigá Caften facendu tabacu de nasu. Unu exemplu de o iubire a deaprópelui atât'a de ferbinte și de neegoistica toti o numera între cele mai mari rarități.

Principatele române unite.

Despre starea finantiala a Romanie estragemu din „Reform'a“ urmatórele:

Cestiunea cea mare; care preocupă tóte spiritele, care îngrijesce cu drepta cuventu tóta lumea la noi, este cestiunea tesaurului publicu. În adeveru, de pe referatulu dlui ministru de finantie, publicatu de mai multe diuarie, vedemu ca finantiile statului suntu fôrte compromise, și tier'a amenintata de unu deficitu însemnatu atâtu din anulu trecutú câtu și din anulu curinte.

Cheltuielile statului întrecu cu multu veniturile sale, și astfelu ecuilibrulu fiindu ruptu, armonia nu mai pôte esistá, și consecintiele ce voru resultá din acest'a, potu deveni triste și ruinatóre pentru statu.

De si referatulu, de care vorbimu, nu este publicatu în Monitoriu, cu tóte acestea, elu fiindu oper'a unui ministru, nu pôte fi pusu în indoiéla de nimeni, și cu atât'a mai multu, cu câtu elu vorbesce cu cifre, care suntu mai elocuinte de câtu ori ce vorbe.

Astfelu dar paragrafulu urmatoriu din acelu referatu ca: cifra de 21,185,803 lei, deficitulu anului curentu, nu numai ca nu este esagerata, dar pôte fi mai josu de câtu deficitulu în realitate, și paragrafulu acest'a, ca: o cauza puternica, care creaza dificultátile situatiunei anului curentu este deficitulu celumare ceni-a lasatu anulu espiratu, pentruca cheltuielile au fostu în mare disproporțiune cu veniturile, aceste paragrafe, dicemu, suntu de o mare gravitate și de natura a îngrijí lumea despre sórtea tesaurului nostru publicu.

După espunerea facuta prin acelu referatu de către insusi d. ministru alu finantieloru, se constatá, ca unele din veniturile statului, trecute în bugetu, suntu fictive, pecandu cheltuielile singure suntu positive.

Veniturile anului 1864 au fostu trecute în summa de 150,570,087 lei. „Acesta cifra, dice referatulu dlui ministru, este fôrte departe de cifra reala a venituriloru acelui anu, și inca mai departe de încasuirile efectuate.

Creditele deschise prin bugetulu de la 11 Iuliu 1864 trecu peste cifra de 200 milliône. ordonantiarile facute suntu de 185 milliône, și din acest'a summa s'a platitu numai 129,772,040 lei, remanendu inca de platitu aprópe 48 milliône lei, în greutatea anului curinte.“

Referatulu domnului ministru de finantie ne mai spune, după unu calculu aproximativu, ca nu crede ca remasitiile venituriloru anului trecutú sa se urce peste cifra de 20 milliône, de unde resulta unu deficitu din anulu trecutú, celu puțin de 28 milliône.

Bugetulu pe anulu curinte 1865, aretandu unu venitu de 159,166,677 lei, și 158,610,220 lei cheltuieli, ne arata prin urmare unu escedinte de venitu în summa de 556,457 lei.

Acestu venitu este imaginariu, și în locu de venitu, noi vedemu din calculele facute de către insusi d. ministru alu finantieloru, prin referatulu seu, unu deficitu de 21,185,803 lei.

Acesta stare de lucruri trebuie remediata câtu mai cu-

rendu, facendu-se reductiuni in cheltuielile de prisosu, si im-
multindu-se câtu s'aru poté mai multu veniturile statului. Tîer'a
nóstra trece de un'a din cele mai avute tîeri din lume. Re-
course are indéstule; nu remâne dar de câtu a desvoltá si a
esplotá aceste resurse in folosulu tîerei, a echilibrá celu pu-
tinu cheltuielile cu veniturile statului, fara de care nu pôte fi
armonia, nu pôte esistá unu statu."

Supunemu aceste observatiuni la apretuirea ómeniloru
nostri de statu si corporiloru legiuitóre; fiindá incredintiati ca
voru luá tóte mesurile necesari, pentru remedierea reului, pen-
tru mântuirea fiscului, pentru prosperitatea tîerei. — Cu pri-
vire la brosiurele despre Eyrei dice totu „Reform'a“:

— In numerulu trecutu amu anuntiatu aparitiunea unei
brosiuri prin care se ataca onórea, demnitatea si religiunea
unei rase intregi. Acésta brosiura este intitulata: **Sunt u
sé u nu folositori Eyrei i din Principa-
tele române?** Printr'ens'a autorulu vine a atitiá fana-
tismulu poporului crestinu contr'a Israelitiloru, a pune urá si
discordi'a intre fii aceleiasi patrii si a provocá astfelu unu res-
belu civilu. Déca o asemenea scriere, care e respinsa de
bunulu simtiu alu publicului, aru fi aparutu intr'unu diuariu,
suntemu siguri ca acelu diuariu aru fi fostu pe data pedepsitu.
Dar óre candu se ataca printr'o brosiura onórea si religiunea
atátoru mii de ómeni, autorulu trebui-va óre sa remána ne-
pedepsitu? Din contra, credemu ca guvernulu si ministeriulu
publicu va chiamá in judecata câtu mai curendu pre culpabilu
pentru a-si luá pedéps'a meritata si a servi astfelu de exemplu
si altor'a, cari aru mai indrasni pe viitoru a se jucá cu onó-
rea si cu demnitatea ómeniloru, si a atacá insusi inaltele si
binevoitórele cuvinte exprimate de suveranulu tîerei in favó-
rea loru."

„Tromp. Carp.“ ne mai spune si acestea:

„Calugarulu grecu, despre a cârui venire, siedere si por-
tare amu protestatu noi, s'a si pornitu afara din capitala de
câtra poliția, la Giurgiu, unde a fostu obligatu sa trecá fron-
tier'a. Acestu calugaru este totu acelu calugaru, care a facutu
si a publicatu acea brosiura grecésca, prin care se defaimá
patriunea româna intréga, cu alesulu eii impreuna, si ni se
negá tóte drepturile de a ne fundá unu Statu alu nostru pro-
priu. — Ei bine! ne pare réu, c'a trebuitu sa fimu totu noi
cari sa denuntiámu guvernului portárele acestui calugaru in
capitala, si sa protestámu contr'a prelungirei siederei sele aci;
dara totu bine ca s'a facutu si mai tardiu ceea ce trebuia sa
se faca mai curendu."

In momentulu candu punemu sub pressa, aflámu o scire
fórté vesela, pe care nu ne potemu oprí a o dá, chiaru astadi,
câtu de necomplecta, lectoriloru nostri.

La proiectulu de lege, propusu eri in camera pentru
construirea a 363 kilometre câi nationali petruite, dimpreuna
12 poduri mari de feru, in contractare cu dnii Morelu si Da-
vidu, d. T e t o r i a n u, singurulu banchieru care mai potemu
dice adt. Românu, vine sa propuna a se insarciná dlui cu
tóte aceste lucrári, lasandu unu beneficiu Statului de
18,300,000 lei si fagaduindu-se pe onóre sa nu intrebun-
intieze la tóte lucrárele acestea, decátu Români, si nimic'a
altu decátu Români.

Vomu revení, si vomu revení fórté pe largu in acésta
mare cestiune.

De o camdata stringemu cu recunoscintia mân'a banchie-
rului românu. Ministeriulu, ni se relatéza, ca a aprobatu in-
data acésta avantajósa si patriotica propunere."

In privinti'a adoptárei pruncului Alessandru din partea
principelui Cuz'a, foile germane austriace mai fara deosebire
slobodu tipete si prorocescu principelui, ca nu-si va ajunge
scopulu cu a face tronulu Romaniei ereditariu in famili'a sea.
Noi din parte-ne mai amu culezá sa credemu contrariulu;
câci poterile garante europene n'au nici unu interesu a vedé
Romania espusa necurmatorulu fluctuatiuni, cari prin alegerea
principiloru aru trebui sa urmeze la fiacare alegere. Dar ceea
ce s'au acordatu toturoru tieriloru Europei, si ceea ce s'a
documentatu, prin teoria si prin praxa, ca - nefacendu-se este
o nefericire pentru o tíera; alegibilitatea principelui, nu voru
fi condamnate numai Romani'a si Serbi'a a le portá in veci!

Unu telegramu din Bucuresci dtó 16/28 Maiu spune, ca
Principele Cuz'a a sanctiunatu legea prii-
mita de camera si de senatu, prin care a
Episcopii si Mitropolitulu se potu pune si
depune prin Domnitorulu. Scirea acést'a nu
va lipsi a produce in tóta romanimea cea mai trista sensati-
une si a clatiná illusiunile cele frumóse de patriotismu lumi-
natu si liberalu alu Principelui. Domnitorulu prin acésta lege
dá o lovitura de mórte bisericeii sele, acelei bisericeii, pre ca-
rea cá celu d'antáiu fiu alu eii aveá frumós'a, nobil'a, subli-
m'a missiune, a o curati numai de ruginele abusuriloru si a
o radicá la demnitatea eii cea originala. Insa iarasi ce sa

dicemu? Ce merita alt'a, unu cleru, cârui'a nu-i pasa de elu
insusi, decátu, cá sa nu le pase de elu nici altor'a?
Ce merita alt'a mortulu de viu, decátu ignorare si ingro-
pare?!

Completandu cele díse de „Reform'a“ despre starea
finantiala a tîerei vomu comunicá si raportulu ministrului de
finantie S t r a t u, care este celu urmatoriu:

„Domniloru ministri.

„Conformu incheiárei Onor. Consiliu de Ministri din 30
Martiu, prin care se face subsemnatului invitare din partea
colegiloru sei, de a presentá consiliului o stare sumaria despre
situatiunea actuala a finantieloru nóstre, spre a se poté chibsi
asupr'a mijlóceloru celoru mai nimerite de intrebuintiatu pen-
tru a remediá la greutatea ce se simte in genere, in incas-
sarea venituriloru publice, si prin urmare si in indeplinirea
punctuala a angajamentelor statului, si spre a inlaturá, prin
acestu modu, o crisa de care potemu fi amenintati, viu acum
a me achitá de insarcinarea ce s'a pusu asupra-mi, presen-
tandu-ve, prin acestu referatu, tóte datele ce amu potutu cu-
lege in scurtulu tempu ce amu avutu pentru acésta lucrare,
precum si espunendu-ve tóte impregiurárele, ce aru poté sa ve
lumineze in acésta cestiune.

Bugetulu generalu alu statului, pentru exercitiulu 1865,
arata summ'a de 159,166,677 lei, la venituri si 158,610,220
lei la cheltuieli; prin urmare unu escedentu de venituri de
556,457 lei. Déca aceste cifre aru fi rezultatulu unor date
positive si unor prevederi sigure si nesupuse nici unui felu
de eventualitate, situatiunea nóstra finantiara nu aru fi de
natura a inspirá nici o ingrijire; din nenorocire insa, din am-
bii factori, cari dau rezultatulu mentionatu mai susu, numai
unulu este certu si positivu, adica factorulu cheltuieliloru; cara
celalaltu, adica veniturile suntu in mare parte asiediate pe pre-
vederi ipotetice, astfelu încátu despre o parte din ele se poté
afirmá chiaru acum cu tóta certitudinea, ca nu se va incassá
nici o data, ear despre o alta parte, ca incassarea eii este, celu
putinu, problematica.

Spre a facilitá marsi'a ce-mi propunu in acésta impor-
tanta cestiune si a face mai palpabila conclusiunea, la care,
prin forti'a lucruriloru, trebuiescu sa ne conduca investigati-
unile nóstre, voi procede in ordinea sistematica si voi tratá,
pe rendu, despre fiacare din veniturile aretate in bugetulu
nostru, in si sírulu in care suntu inscrise, insemnandu-ve la
fiacare din aceste venituri, mai antáiu déca existintia sea, in
genere, este sigura séu nu; alu doilea summ'a, ce aru fi tre-
buitu sa se incasseze in trimestrul d'antáiu alu anului cu-
rentu, summ'a efectivá ce s'a incassatu, prevederea probabila
pentru summ'a ce se sperá a se incassá, pâna la finele anului
din acestu venitu, alu treilea faptele si impregiurárele pe care
se bazezu aceste previsiuni, si in fine cifr'a positiva ce se
póte admite pentru anulu curentu.

Incependu cu contributiunile directe, voi observa urma-
tórele:

1. **Contributiunea personala**, trecuta cu suma
de 27,922,782 lei este o cifra positiva, care de-si prin hota-
rirea luata in consiliu, de a nu mai supune pe supusii straini
cari suntu in tíera la acést'a dare, pare a dá unu deficitu siguru,
inse, cu tóte acestea, nu va suferi nici o reductiune, din cauza
ca se spera, ca deficitulu causatu prin scintirea supusiloru
strainsi se se acopere prin prisosulu ce va resultá de la o
multime de contribuabili ambulanti, cari pana acum nu plateau
nici unu feliu de dare, si in prvintia câror'a s'au luat in tim-
pulu din urma, mesuri astufeliu, in catu se nu se mai póta
subtrage dela indatoririle loru câtra fisu.

2. **Contributiunea sioseloru**, trecuta 9 mil.
598.700 lei, iarasi nu presenta nici o probabilitate de scadere
in numerulu contribuabililoru pentru anulu curentu.

3. **Contributiunea patenteloru**, trecuta cu
3,161.362 lei, presenta, asupr'a cifrei anului trecutu, o sporire
de 211.362 lei dupa constatári. Luanduse in considera-
tiune, ca comerciantii cu radicat'a, cari au fostu supusi la plata
de patenta in cursulu anului trecutu, candu se constata ca
cumpara mârfurile destinate esportatiunei in cantitati mici, in
intrulu tîerei, suntu scutiti in anulu curentu de patente, con-
formu interpretatiunei ce s'a data, ca cumperatórea in detaliu
de câtra unu comerciantu en gros nu radica inca acestui
din urma cualitatea sea de comerciantu en gros, si nu póte,
prin urmare, atrage pentru elu impunerea pláti de patenta.
Luandu-se in consideratiune, ca unu numeru fórté insemnatu
de comercianti, adeca tutungii din tóta tíer'a, nu voru mai
plattin anulu curentu, tacs'a de patente, din cauza ca comer-
ciulu tutunului s'a monopolisatu decátra statu;

Luandu-se in consideratiune, ca unu numeru insemnatu de
comercianti de tóte categoriele licuidéza in anulu acést'a si
multi iarasi suntu nevoiti a suspendá plátile si a incetá cu co-

merciulu loru din caus'a lipsei de creditu pe la piatile straine si greutãtii de a gasi capitaluri cu imprumutare in tiãra ;

Reducerea probabila din acestu venitu nu-mi pare esagerata evaluandu-se la cifr'a de 600,000 lei; remane prin urmare, cifr'a positiva pentru patente 2,561,362 lei.

3) Contributiunea fonciaria (de pamentu. Red.) este trecuta cu cifr'a de 5 milliõne lei; la acãsta dare nu se põte prevedã nici o reductiune.

5) Tacs'a de transmite este trecuta in bugetu 1,700,000.

Admitendu cifr'a acãst'a cã positiv'a, cifr'a totala a contributiunilor directe pe anulu 1865 este dara in realitate de 46,783,844 lei.

Aicea suntu de facutu inca urmatõrele observatiuni. Scopulu lucrãrei de fatia, celu putinu dupa parerea subsemnatului, nu este de a aretã numai cifrele positive pentru anulu curentu in privinti'a fiacãrui sorginte de venitu publicu, cu alte cuvinte, de a aretã numai care si cãte suntu veniturile ce va fi in dreptu a cere fisculu de la contribuabili in anulu curentu; scopulu acestei lucrãri este de a aretã in acela-si tempu si efectivulu, ce se spera a se incassã din fia-care venitu, pentru a se scã pãna la ce punctu statulu va fi in stare a-si indeplinã angajamentele sele, si a nu se intemplã si in anulu acest'a ce s'a intemplatu necontenitu pãna acum, adeca cã datorii ale statului, care trebuiescu platite cu recursule unui exercitiu anume determinatu, sa nu põta nici odata fi platite cu veniturile acelu exercitiu, ci, din lips'a de incassare a sumelor trecute in bugetu, sa se lasã mostenire exercitiului viitoriu, trecendu-se spre compensarea loru, cã venitu, remasitiile exercitiilor trecute, venitu din care o mare parte nu se mai põte implinã nici odata, astfelu incãtu situatiunea financiaria trebuie fatalminte sa se complice pe fia-care anu mai multu. Plecandu dar dela punctulu de vedere, ca pentru a pune o stavila disordinei financiaru trebuie numai incãtu, cã cheltuielile unui exercitiu se fia echilibrate nu cu veniturile a cãror'a incassare in cursulu anului nu este supusa nici unui felu de indoiãla, urmãza cã la fia-care cifra a unui venitu in totalu sa ne intrebãmu care va fi cifr'a incassãrei efective in cursulu anului.

Facendu acãsta intrebare in privinti'a sumei care reprezenta totalulu contributiunilor directe, voiu observã ca dupa cercetarea facuta incassãrilor efectuate in trecutu din aceste dãri, s'a constatat, ca terminulu de mijlocu alu acestoru incassãri este aprocsimativu de $\frac{7}{10}$ din cifr'a totala. Nu crediu dar ca va fi esagerata cifr'a de 40 milliõne lei pentru incassãrile ce se voru efectua in cursulu anului curentu din contributiunile directe si cu atãt'a mai putinu, cifr'a acest'a nu va parã redusa, ca in trimestrul antãiu alu an. curentu nu s'a incassatu nici o a diecea parte din aceea ce aru fi trebuitu sa se incasseze, chiaru dupa proportiunea de mai susu.

Este cãtu-va tempu, decandu foile germane, dupa cele englesesci, adusesera scirea, ca principatele romãne aru fi incheiatu cu Russi'a unu asemenea tractatu pentru estradarea refugiatiloru, cã si cu Austri'a. Foile englesesci nu scapara ocaziunea de a dã prelegeri guvernului romanescu si de a repetã indatinatele frase de influintia muscalãscã etc. Telegramme din Bucuresti cãtra foile franceze vinu acum a demintã scirea despre tractate cu Russi'a, si credemu, ca „Monitorulu oficialu“ inca nu va intardiã multu cu demintirea loru. (Urmãza.)

Prospectu politicu.

Telegrafulu au adusu scirile cele mai importanti cu atãt'a repejune, incãtu ceea ce ne spunu astadi foile, in esentia ne este cunoscutu de mai nãinte, si asiã, cã sa nu cademu in repetitiuni, vomu atinge numai ceea ce aru potã completã cele duse in nrii nostri din urma, ori ceea ce nu s'a dõsu inca de locu.

Re'ntõrcerea Imperatului Napoleonu se crede ca va urmã intre 8 si 10 Iuniu c. l. pe la Toulon. „Patrie“ spune, ca regin'a Spaniei au invitatu pre Napoleonu, a se abate la re'ntõrcerea sea pe la Madridu, Imperatulu in sa aru fi respunsu negativu, de õrece programulu lui de caletoria este statoritu.

Scisõrea, prin carea se retrage printiulu Napoleonu in urm'a infruntãrei din partea verului seu Imperatului, corespunde temperamentului celui iute si iritabilu alu printiului. Ea suna asiã: Sire! In urm'a scisõrei Maiestatei Võstre din 23 l. c. si a publicãrei eii prin „Monitoriulu“, mi-dau dimissiunea de vice-presiedinte alu consiliului intimu si de presiedinte alu comissiunei pentru espositiunea din an. 1867.

Priimiti, Sire! espressionea profunde si respectuõsei alipiri, cu carea sum alu Maiestatei Võstre preaplecatu veru Napoleonu.

Dupa telegramele mai nõue, Imperatulu are de cugetu, a

Redactoru respundiatoriu **Zacharia Boiu.**

cercetã la re'ntõrcerea sea din Algeri'a insul'a Corsic'a si capital'a eii Ajaccio.—Printiulu Napoleonu va sa tiparãscã o istoria a familiei Bonaparte.

Din Americ'a de medianõpte avemu sa comunicãmu, ca referintiele intre statele unite si Franci'a se arata a fi amicabile. celu putinu ex officio. Capulu republicei messicane Juarez ceruse dela presiedintele Johnson, cã precum Austri'a si Belgiulu au concesu, a se stringe din tierile loru legiuni pentru imperatulu Maximilianu din Messicu, asiã sa se concedã si republicei messicane, a face verbuãri in statele unite pentru republic'a messicana; Johnson in sa refusã cererea. Dar pecandu audimu scirile acestea de pace intre Americ'a si Franci'a, pe atunci corespundintie englese vinu a ne spune, ca staturile unite ceru despagubiri dela Engliter'a, pentruca acestea au prinsu nãi americane.

Intr'aceea processula celoru acusat de mõrtea lui Lincoln deurge pelãnga cea mai viua participare a populatiunei. Jefferson este prinsu.

Interitarea Americaniloru de medianõpte asupr'a lui Jefferson Davis, in urm'a crudimiloru lui cãtra soldatii nordului, este fõrte mare. Argumente positive despre participarea lui la omorulu lui Lincoln se dice ca inca nu s'aru fi potutu aflã.

In Belgiu domnesce mare jale pentru o perdere insemnata. In tier'a acest'a inca se formase o legiune pentru Messicu, din carea o cãta de 300 feciori venindu in lupta cu republicanii lui Juarez, si retragendu-se dinaintea unui inamicu cã de 3000 feciori intr'o monastire, fu incungurata, si pelãnga tõta bravur'a, cu carea se luptã, totusi parte fu taiata parte prinsã. Intre cei caduti se afla si fiiulu ministrului de resbelu Br. Chazal. —

Nr. 19—2

CONCURSU.

Comunitatea bisericãscã greco-orientala din Lugosiu in urmarea determinatiunei din 2/14 Maiu a. c. nr. 4 re'noiesce escrierea concursulu pentru postulu de invetiatoriu la din nou infiintand'a classa IV normala-capitala. Cu acestu postu suntu anualu impreunate emolumentele urmatõre: 315 fl. v. a. salariu, 84 fl. bani de cortelu, 30 meti de grãu si 12 orgii de lemne, din cari are a se provedã si incaldirea scõlei.

Dela competinte se cere cã sa documenteze:

1. prin atestatu de botezu, ca e Romãnu de relegea greco-orientala.

2. prin testimoniu, ca a finitu studiele preparandiale in institutulu preparandialu din Aradu.

3) prin documente, ca afara de studiele preparandiale, posedã si alte sciintie.

4) prin atestatu despre portarea politica si morala.

5) cunõscerea limbelor si anii servitiului invetiatorescu.

Se voru preferã in sa, cari pe lãnga acestea voru documentã:

a) ca a absolvitu preparandi'a cu eminentia;

b) ca posedã cualificatiunile recerute pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scõle capitale-normale.

Competintele, aceste documente nesmintitu le va tramite pãn' la ultim'a Iuniu 1865 c. v. adresandu-le francate cãtra subserisulu, cãci la cele mai tardiu tramise nu se va reflectã.

Lugosiu in 11/23 Maiu 1865.

Ioann Marco m. p.

Protopres. si presied. alu comunei biser. gr.-or.

Contr'apagubelor prin grãndine (ghiatia)

se efeptuiescu assecurãri pe productele pamentului de orice soi, pelãnga cea mai eftina computare a premiului si pelãnga restituirea intrãga a perderei constatate la casu pe paguba, prin

Agenti'a principala a Institutului Pestanu de assecurare, in Timisiõr'a.

Ioann de Missics.

Secretaru Adolf B. Mentzel.

Intr'o negotiatoria

de mãrfuri diferite curente in Sabiu se cauta unu invetiaceleu cu crescere buna, in etate de 13—14 ani, care sa fia studiatu seu cele 4 classe ale gimnasiului micu, seu classele reale.

A se adressã cãtra Onor. Redactiunea a „Telegrafului Romãnu“, cu gur'a ori in scrisu.

19—3

Correspondintia.

G. D. in Z. Dati mai antãiu la fõi'a, unde s'a nceputu, numai deca n'aru voi sa priimãscã, la noi. — T. V. in S. S'a priimitu si predatu. Pe largu prin epistole.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.